

Tann sum tekur til svørð, skal fella fyri svørði

Orð og mynd
Dagny Joensen

Hesi orð Bíbliunar kunnu verða standandi, men so mugu vit eisini taka ábyrgdina um henda fær fylgjur

— Tyskland undir seinna heimsbardaga er týðandi dømi, har kirkjan hevur tikið lut í politisku samfelagsskipanini í landinum. Hon noktaði at goðkenna tær logir, sum vórðu gjørdar, tá Hitler kom til valdið.

Tá for tyska kirkjan í tvinningar, og prestar í Bekenliskirkjuni — sum hon fekk heitið, vildi ganga so langt, at teir vildu taka Hitler av døgun. Prestarnir í Bekenliskirkjuni vildu t.d. ikki goðtaka ariologina.

Tá hesir prestar vóru spurdir, um tað ikki var at ganga móti kristnu læruni, svaraði leiðarin í Bekenliskirkjuni: „Tann sum tekur til svørð, skal falla fyri svørði“. Hetta eru orð í bíbliuni, sum prestarnir hildu kundu verða standandi, men bert noyddust teir at taka ábyrgdina, at svørð kundi verða vent móti teimum. — Tað gjørdi tað to eisini, ti hesin leiðari í Bekenliskirkjuni doyði í týningartíppi hjá nazistunum, stutt áðrenn annar heimsbardagi varð av.

ur tala móti politisku skipanini í ymsum londum?

— Eg haldi, at einstøku kirkjurnar sjálvar skulu meta um, annaðhvørt tað skal leggjast upp í innanhýsis viðurskipti.

Í okkara parti av heiminum haldi eg tað ikki verða neyðugt, tá iðugvarnir allir eru limir í Fólka-kirkjuni, ti tað eru tey somu fólkinum sum velja politikarnir, og sostatt eru við til at taka avgerð um landsins stýrihætt.

Øðrvísi er í londum í triðja heiminum, har fólk verða kúgaði, bert ti tey hava annan húðalit o.s.fr.

Heimskirkjuráðið hevur eisini frá byrjanini í 1948 arbeitt við samfelagsligum spurningum.

Hetta kom best til sjóndar á ráðstevnu í Svøríki í 1968, tá Heimskirkjuráðið ásaðnaði, at kirkjan átti at taka lut í dagliga livinum, og at tað var ómøguligt at skilja millum kristindóm og politik. Hesi fyrbrigdi vóru samfelagsliga nær tengd at hverjum øðrum.

Samfelagsligur spurningur vóru á henda hátt tiknir við inn um kirkjuguð.

Viðvikjandi triðja heiminum, so eru kirkjurnar har soleiðis myndaðar, at kúgað fólk og tey sum kúga hesi, eru limir í sama felagsskapi.

Heimskirkjuráðið tók her spurningin upp, at tað var órættvíst eftir kristnu læruni, at fólk innan kirkjuguð fingi eins sømdir, — eitt nú høvdu øll sama rætt til at fara til altargongd, meðan líkarrætturin tá fólk fóru út á gøtuna aftur helt uppat. Har kundu kúgarnir kúga minnilutan og gera hvat teimum lysti.

Heimskirkjuráðið avgjórði at bota upp á hesi viðurskipti við at lata peningaligan stuðul til fólkið, til útbúgving upplýsing o.a., at tey fingi møguleikan at fóta sær.

Stuðlar Heimskirkju-

Hans J. Joensen: — Kristna læran sigur, at øll fólk skulu hava somu sømdir. Um tað visur seg, at fólk verða kúgað og lýða neyð, so eigur kirkjan at koma teimum neyðstøddu til hjálpar. Ávleiðingarnar mugu vit taka ábyrgdina av

ráðið frælsisbólkur í triðja heiminum?

— Heimskirkjuráðið stuðlar ikki beinleiðis frælsisfelagsskapir, sum nýta vápn, men kortini er ein oyramerkt konto innan ráðið, sum letur pening til bólkur, har tað kann hugast, at hesin verður nýttur til at keypa vápn fyri.

Tá henda konto er oyramerkt, so merkjur tað, at bólkur hava savnað pening saman og latið til

Heimskirkjuráðið, við ti fyri eyga, at stuðla frælsisfylkingar. A henda hátt metir Heimskirkjuráðið at fólk, sum lata pening til goðgerðararbeiði og neyðstødd eru greið yvir, at teirra iskoymi ikki verður nýtt til slíkt virki.

Tað hevur verið sagt um Heimskirkjuráðið, at hjálparveitingar teirra ikki hevur javnvág millum eystan og vestanlond?

— Fyri so vitt er tað

eisini rætt, men hetta er ikki gjørt fyri eyga at sáa misalit millum londini.

Grundin til hesa prioritiering er, at Heimskirkjuráðið ikki vil vera atvoldin til, at sambandið til kirkjurnar handan jarntjaldið verður kvett.

Dømi kann vera Sovjetsamveldið, har kirkjan ikki er partur av statinum, men sum to verður told av stýrinum.

Her hevur verið avgjört, at Heimskirkjuráðið ikki skal stuðla t.d. frælsisbólkur í Etiopia, sum hevur sosialistiskt stýri og onnur lond, ti kristiliga samstarvið millum eyst og vest á henda hátt kann verða kvett, um stýrið vil tað so, og so er stuðulin til fánytis.

— Tað er eisini týðningarmikið, at kirkjan í Sovjetsamveldinum er limur í Heimskirkjuráðnum, og at hetta er ein hurð, sum stendur opin, til eystanlondini. Grundgevingin er ti tann, at tað hevur størri virði, at vit innan Heimskirkjuráðið fáa loyv at vitja í Sovjetsamveldinum, eins og sovjetborgarar sleppa at ferðast til vestanlond í kirkjuligum ørindum. Stýrið í Sovjetsamveldinum veit, at teirra borgarar ikki kunnu seta niður á stýrisháttin í landinum, og soleiðis verður hildin ein ávis javnvág, to at Heimskirkjuráðið ikki peningaliga stuðlar andstøðingum handan jarntjaldið.

Marxisman loyvir ikki fólki at hava kristna trúgv?

— Teir fyrstu sosialistarnir noktaðu ikki kristnu læruna. Teir goðtøku átrúnaðin, men funnst at kirkjuni, ti teir hildu, at kirkjan forgyklaði fólkinum nakað, sum í veruleikanum ikki var til. Marx broytti hetta seinni. Hann helt, at kirkjan gav kúgaða fólkinum troyst, og uggaði tey við øllum ti góða, sum tey kundu fáa hinumegin livið. Hansara

læra skuldi visa, at fólk skuldu seta sosialismuna istaðin kristnu trúgvina, at livið skuldi gerast betur fyri borgararnar og at menniskjuni ikki høvdu brúk fyri nokrum eftir deyðan.

Sosialistiska mynstrið í vesturlondum er to øðrvísi, ti tað gevur okkum frælsi at hugsa og trúgva, — eisini átrúnaðin.

Skal kirkjan leggja uppi, um eitt stýri nýtir harðskap, at fáa borgarnir at akta?

— Tað er torført at siga, ti vit vita ongantið, hvat verður sett istaðin, um eitt stýri fellur.

Hetta er ein spurningur, sum Heimskirkjuráðið hevur viðgjørt. Dømi er Iran, har Shahstýrið vituliga kúgaði minnilutan og stýrði landinum við harðskapi. Tá átrúnaðin Komeyni kom til tá Shahstýrið fall, gjørdist umstøðurnar hjá fólkinum so nógvvar ferðir truplari, at vit nærum ikki vita nakað at samanlíka við.

Um Heimskirkjuráðið her hevði lagt uppi innanhýsis viðurskiptini í Shahstýrið, ti teir mettu átrúna sum gagnligt fyri stýrisskipanina, so hevði kirkjan verið við til at goðtaka, tað sum síðan er hent í Iran.

Ti er tað ógvuliga torført at skilja umstøðurnar hjá menniskjum, har onnur utanfyri skulu stuðla menniskjum sum lýða neyð, ti vit vita ikki, hvat verður sett istaðin.

To eigur kirkjan við síni menniskjansligu læru at siga frá, tá fólk verða kúgaði og lýða neyð á einhvønn hátt.

Bert mugu vit ásaðna, at vit hava ábyrgdina av upplýggingini, og verða tilreiðar at taka avleiðingarnar, og ásaðna „Tann sum tekur til svørð, skal falla fyri svørði“, sigur Hans J. Joensen at enda.

Tað er Hans J. Joensen, prestur, sum í samrøðu við Sosialin greiður frá, hvussu fyrbrigdi í søguni visa, at tað í ávisum førum er torført hjá kirkjuni ikki at taka lut í politiskum samfelagsspurningum, tá hesir eru soleiðis, at vandi er fyri menniskjansligum umstøðum hjá einum fólki.

Í seinastuni hevur verið skriva um Heimskirkjuráðið, sum í farnu viku vitjaði í Føroyum, at tað stuðlar uppreistrarbólkur í triðja heiminum. Vit heittu á Hans J. Joensen, at siga sína hugsan um ymisk menniskjanslig fyrbrigdi, sum hevur fingið átrúna og samfelagsskipanir, at ganga hvør móti øðrum.

Skal kirkjan sum stovn-